

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертацію Журавель Наталії Вікторівни
«Формування професійної компетентності в майбутніх бакалаврів
з англійської філології в закладах вищої освіти Австралії»
представлену на здобуття наукового ступеня
доктора філософії (PhD) з галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка»
за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

Актуальність теми виконаної роботи. Сьогодні питання освіти України є центром пильної уваги саме в контексті змін, які відбуваються в державі. Тому вирішення проблеми мовної освіти також потребує детального аналізу задля оновлення її змісту, збагачення різноманітними новими комунікативними методиками, упровадження інноваційних технологій навчання, що неможливо без широкого застосування закордонного досвіду. Саме такий підхід є джерелом підвищення якості філологічної підготовки фахівців у вітчизняних ЗВО.

З огляду на зазначене, цінним є досвід освітньої системи Австралії, що створювалась за принципами британської, якій притаманні висока якість викладання та ґрунтовність оцінювання навчальних досягнень студентів разом з тісним зв'язком змісту освіти й результатів наукових досліджень. Австралійські університети діють автономно, є самостійними в проведенні наукових досліджень та запроваджують рівний доступ до всіх ланок освіти; з характерною ефективною тісною співпрацею підприємств та університетів.

Важливість наукового вивчення австралійського досвіду з формування професійної компетентності в майбутніх бакалаврів з англійської філології в закладах вищої освіти Австралії обумовлена також низкою *суперечностей*, які існують у системі вищої освіти України між:

- вимогами вітчизняного суспільства щодо формування нової генерації компетентних фахівців з англійської мови, здатних виконувати

функцію єднання культур, і недостатнім рівнем розроблення теоретичних, методологічних, методичних засад її підготовки;

- різноманітністю міжнародних програм підготовки бакалаврів з англійської мови та уніфікованістю компетентнісних вимог у вітчизняних стандартах вищої освіти з філології;

- необхідністю вивчення позитивного закордонного досвіду з формування професійної компетентності бакалаврів з англійської мови і недостатнім рівнем його дослідження та узагальнення у вітчизняній порівняльній педагогіці.

З огляду на вищезазначене, проблема формування професійної компетентності в майбутніх бакалаврів з англійської філології в закладах вищої освіти Австралії, обрана Журавель Наталію Вікторівною для дослідження, є вельми актуальною.

Підтвердженням актуальності роботи є також її зв'язок з тематичним планом наукових досліджень. Адже дисертаційне дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи Педагогічного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова; тему дисертації затверджено вченою радою університету (протокол № 5 від 21 грудня 2023 р.).

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові положення та висновки, сформульовані в дисертаційному дослідженні, відповідають вимогам до такого виду робіт. А високий рівень їх обґрунтованості та вірогідності забезпечені:

- фаховим підходом до вирішення завдань дослідження, що сприяло чіткій реалізації його мети;

- логічністю схеми дослідження визначеній меті: що полягає у науковому аналізі теоретичних (1 розділ), методичних (2 розділ) засад формування професійної компетентності в майбутніх бакалаврів з англійської філології в закладах вищої освіти Австралії та окресленні

перспектив впровадження елементів позитивного австралійського досвіду в систему вищої освіти України (3 розділ);

- використанням достатньої джерельної бази та масиву аналітичних даних за темою дослідження (список джерел дорівнює 235 найменуванням);

- відповідності спрямованості дисертаційного дослідження паспорту наукової спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки;

- особистим внеском здобувача у розкритті базових тенденцій розвитку вищої освіти Австралії, змісту компетентностної парадигми підготовки бакалаврів, основних компонентів освітніх програм і курсів та перспективи подальшого працевлаштування бакалаврів, що висвітлено в наукових статтях дисертантки;

- широкою географією апробації отриманих результатів на науково-практичних конференціях, у тому числі й міжнародних.

Здобувачом обгрунтовано цікаві авторські рішення, а основні наукові положення та рекомендації знайшли відображення у

- виокремлені критеріїв для здійснення порівняльного аналізу формування професійної компетентності в бакалаврів з англійської філології в університетах Австралії та України;

- обгрунтуванні рекомендацій з використання елементів позитивного австралійського досвіду в системі вищої філологічної освіти України;

- окресленні потенціалу отриманих результатів при формуванні навчальних планів та освітніх програм з підготовки фахівців з англійської філології;

- вдосконаленні організації освітнього процесу через розширення діапазону застосування інноваційних й інформаційних технологій;

- розробленні методичних рекомендацій до проходження філологічної та педагогічної практик здобувачами вищої освіти.

Наукова новизна одержаних результатів та їх достовірність. Аналіз змісту дисертації та основних публікацій авторки дозволяє визнати, що мету та завдання дослідження виконано. Це відображено в основних положеннях

роботи, які сформульовані Журавель Наталією Вікторівною особисто і характеризуються певною науковою новизною. Зокрема,

вперше в українській педагогічній науці:

- комплексно визначено теоретичні, організаційні, змістові та методичні засади формування професійної компетентності бакалаврів з англійської філології в університетах Австралії;

- здійснено порівняльний аналіз особливостей формування професійної компетентності в бакалаврів з англійської філології в університетах Австралії та України й розроблено рекомендації з використання елементів позитивного австралійського досвіду в системі вищої філологічної освіти України на різних рівнях;

- *уточнено*:

- етапи розвитку, законодавчої й правової бази вищої освіти Австралії та формування професійної компетентності бакалаврів з англійської філології;

- концептуальні засади підготовки бакалаврів з англійської філології в університетах Австралії та України;

- *визначено*:

- тенденції модернізації вищої освіти Австралії в контексті глобалізаційних та євроінтеграційних змін;

- рекомендації щодо використання позитивного досвіду ЗВО Австралії у вітчизняній системі філологічної підготовки.

Подальшого розвитку набула проблема систематизації поглядів вітчизняних і закордонних дослідників щодо вдосконалення підготовки фахівців з англійської філології в контексті порівняльних досліджень, що сприяє поглибленню компетентнісної складової сучасної вищої освіти.

До наукового обігу введено англomовні джерела, документи та факти, що стосуються формування професійної компетентності в майбутніх бакалаврів з англійської філології в університетах Австралії.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих працях. Основні положення і результати дослідження відображено у 19 публікаціях, з них 7 статей у фахових наукових виданнях України, 2 статті у закордонних виданнях, 10 тез у збірниках матеріалів конференцій.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність у цілому. Робота складається з анотацій, українською та англійськими мовами, переліку умовних скорочень, вступу, трьох розділів, висновків до кожного з розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації – 281 сторінок (основна частина – 186 сторінок, додатки на 32 сторінках). Список використаних джерел містить 235 найменувань. Робота містить 18 таблиць на 35 сторінках.

Структура дисертації має чітку логіку і сприяє розкриттю теми дослідження та виконанню поставлених завдань.

Дисертація оформлена відповідно до вимог наказу Міністерства освіти і науки України №40 від 12 січня 2017 р. (zareestrovano в Міністерстві юстиції України від 03 лютого 2017 року за №155/3002, зі змінами, внесеними згідно з Наказом від 31.05.2019 № 759).

Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації. Загалом робота дисертантки здійснена на належному науковому рівні. Проте, зауважимо, що деякі положення цього дослідження є дискусійними, що характеризує, на нашу думку, власну позицію Журавель Наталії Вікторівни щодо досліджуваної проблеми. Тому, вважаємо за необхідне, зробити певні зауваження та рекомендації з метою подальшого удосконалення проблематики теми дослідження:

1. Вважаємо доречним більш структуровано підійти до висвітлення змісту підрозділу 1.1, присвяченого аналізу теоретичних засад досліджуваної проблеми
2. В цьому ж розділі бракує, на наш погляд, наукового аналізу досвіду зарубіжних вчених в окресленні основних положень таких понять як

«професійна компетентність», «компетентність філолога», «комунікативний підхід».

3. Потребують незначного коригування висновки до I розділу, а саме розширення інформації, щодо законодавчої бази вищої освіти Австралії, з урахуванням завдань дослідження.

4. Аналізуючи особливості підготовки бакалаврів з англійської філології в університетах Австралії, здобувачка зазначає 26 освітніх програм, які реалізуються австралійськими закладами вищої освіти. На наш погляд, доцільним буде їх диференціація та групування за певними критеріями, наприклад, назвами та змістом.

5. До критеріїв, обґрунтованих дисертанткою для здійснення порівняння двох систем вищої освіти з формування професійної компетентності в бакалаврів з англійської філології, варто додати критерій «умови зарахування абітурієнтів на бакалаврські студії з англійської філології», адже в тексті підрозділу 3.2 наявна ця інформація.

6. Було б доречним частину таблиць з 2 та 3 розділів, які є значними за обсягом, перемістити до додатків, а деякі таблиці (наприклад, 3.2.4 та 3.2.8) подати також у вигляді графіків чи діаграм для зручності сприйняття та характеристики динаміки процесів росту кількості студентів.

Однак, вказані зауваження й рекомендації не знижують теоретичної і практичної значущості роботи та спрямовані, переважно, на використання їх у подальшій науковій діяльності дисертанта.

Висновок про відповідність дисертації вимогам «Порядку присудження наукових ступенів». В цілому робота Наталії Вікторівни Журавель «Формування професійної компетентності в майбутніх бакалаврів з англійської філології в закладах вищої освіти Австралії» є самостійною та завершеною роботою на правах рукопису, що піднімає актуальну тему та використовує наукові методи дослідження. Робота аспірантки характеризується цілісністю та чіткістю змісту, що свідчать про особистий внесок здобувача, результати дослідження мають наукову новизну, важливе

теоретико-практичне значення та достатньо повно обґрунтовані у наукових працях. Дисертація повністю відповідає вимогам наказу МОН України про «Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022, а її автор Наталія Вікторівна Журавель заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 011- Освітні, педагогічні науки.

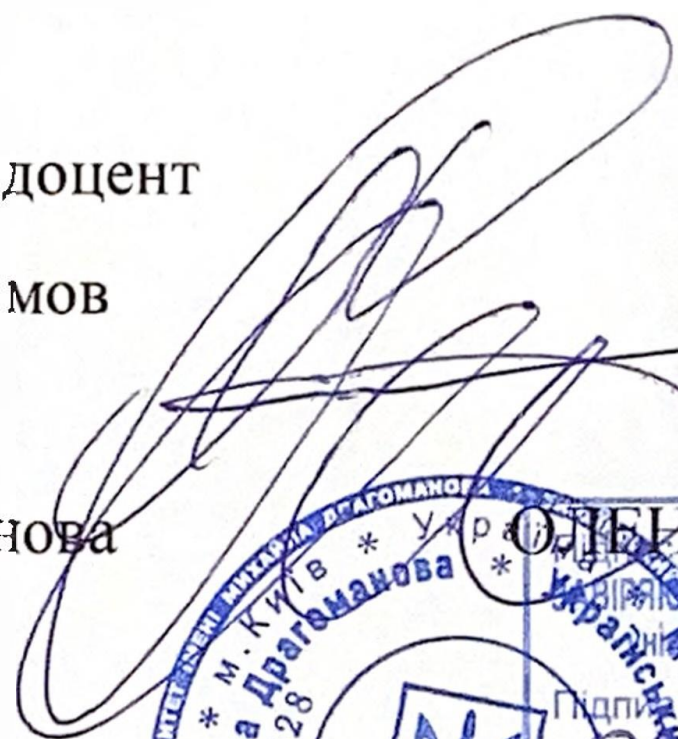
Рецензент

Кандидат педагогічних наук, доцент

завідувач кафедри іноземних мов

природничого факультету

УДУ імені Михайла Драгоманова

ОЛЕНА ЯРЕМЕНКО-ГАСЮК
зав. канцелярією Українського державного
університету імені Михайла Драгоманова
Підпис
«02» 20 25 р.

Підпис ЯРЕМЕНКО-ГАСЮК засвідчує